

Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2010. a määruse nr 141 „Audiitortevuse registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2010. a määruse nr 141 „Audiitortevuse registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu (edaspidi *määruse eelnõu*) on koostatud audiitortevuse registrisse vandeaudiitori kohta kantavate andmete täiendamiseks ja audiitorettevõtja kohta kantud andmete täpsustamiseks ning kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitori andmete audiitortevuse registrisse kandmiseks.

Euroopa Komisjon on teinud liikmesriikidele ettepanekud lihtsustada kestlikkusaruandluse reegleid, kuid neis ei ole plaani kaotada aruannete auditeerimist ega kestlikkusvandeaudiitori institutsiooni. Kuna audiitortevuse register on riiklik register, millega tehakse avalikuks informatsioon audiitorite kohta ja sealne info on aluseks riikliku järelevalve tegemisel, tuleb kestlikkusvandeaudiitorite lisandumisel igal juhul muuta ka registrisse kantavate andmete koosseisu.

Määruse eelnõu kehtestatakse audiitortevuse seaduse § 153 lõike 1 alusel.

Määruse eelnõu koostasid Rahandusministeeriumi rahandusteabe poliitika osakonna jurist Kersti Rahlin (kersti.rahlin@fin.ee, 5885 1391) ja rahandusteabe poliitika osakonna nõunik Marika Taal (marika.taal@fin.ee, 5885 1432), juriidilist kvaliteeti kontrollis personali- ja õigusosakonna nõunik Agnes Peterson (agnes.peterson@fin.ee, 5885 1301). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna keeletoimetaja Sirje Lilover (sirje.lilover@fin.ee).

Määruse eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Määruse eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2010. a määruse nr 141 „Audiitortevuse registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 26.09.2017, 12.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahv 1 – punktis 1 sätestatakse kolmanda riigi vandeaudiitori kohta registrikaardi avamine. Kehtiva määruse kohaselt avatakse registrikaart registrisse kantud vandeaudiitori, atesteeritud siseaudiitori, avaliku sektori siseaudiitori ja audiitorettevõtja kohta. Muudatuse kohaselt avatakse registrikaart ka kolmanda riigi vandeaudiitori kohta juhul, kui ta registreeritakse audiitortevuse registris. Audiitortevuse register on riiklik register, mis sisaldab informatsiooni audiitortevuse valdkonda kuuluvate isikute ja nende tegevuse kohta.

Punktis 2 sätestatakse audiitortevuse registris vandeaudiitori registrikaardi andmete täiendamine. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2464 (ELT L 322, 16.12.2022, lk 15–80) (edaspidi *direktiiv 2022/2464*), millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014 (ELT L 158, 27.5.2014, lk 77–112), direktiivi 2004/109/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38–57), direktiivi 2006/43/EÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87–107) ja direktiivi 2013/34/EL (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19–76) seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (edaspidi *direktiiv (EL) 2022/2464*) artikli 3 lõike 11 kohaselt

peab avalik register sisaldama muuhulgas audiitorühingus töötavate või sellega partnerina või muul viisil seotud vandeaudiitori nime ja registreerimisnumbrit ning märget selle kohta, kas ta on tunnustatud ka kestlikkusaruandluse audiitorkontrolli tegijana. Seetõttu lisatakse audiitortegevuse registrisse vandeaudiitori registrikaardile andmed vandeaudiitori kutse liigi (finantsvandeaudiitor, kestlikkusvandeaudiitor või mõlemad) kohta.

Punktis 3 esitatakse audiitortegevuse registrisse kantavate kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitori andmete loetelu. Audiitortegevuse seaduse §-s 11 on sätestatud kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitori mõiste. Kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitor erineb audiitortegevuse seaduse §-s 3 sätestatud vandeaudiitorist ning tema audiitortegevuse registrisse kantavatest andmetest peab selgelt nähtuma, et tegemist on kolmanda riigi vandeaudiitoriga. Seetõttu lisatakse audiitortegevuse registrisse eraldi kolmanda riigi vandeaudiitori registrikaart ning loetletakse sellele kantavad andmed. Sellega täidetakse direktiivi 2022/2464 artikli 3 punktis 11c sätestatud kolmanda riigi vandeaudiitori kutse liigi audiitortegevuse registri registrikaardile kandmise kohustus. Samuti täidetakse sellega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87–107) (edaspidi *direktiiv 2006/43*), mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ, artikli 16 lõikes 2 sätestatud kolmanda riigi vandeaudiitori audiitortegevuse registrisse kandmise kohustus.

Samuti sätestatakse asjaolu, et kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitori isikukood või sünniaeg ja elukoha aadress ei ole avalikud andmed. Selline piirang on eraelu puutumatuse kaitse aspektist lähtuvalt sätestatud ka vandeaudiitori samadele andmetele.

Punktides 4 ja 5 täpsustatakse audiitorettevõtja andmeid registrikaardil. Kuna audiitorettevõtja äriühingu liikiks võib olla peale osäühingu ka muu juriidiline isik (nt aktsiaselts), siis ei ole põhjendatud vaid osanike nimede ja nende vandeaudiitori numbrite audiitortegevuse registrisse kandmisega. Samasugused andmed tuleb registrisse kanda kõikide audiitorettevõtjate kohta olenemata äriühingu liigist. Audiitorettevõtja andmete täiendamine omanike tegevuskoha aadressidega on sätestatud ka direktiivi 2006/43 artikli 17 lõike 1 punktis f.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2006/43/EL, mis on vastu võetud 17. mail 2006 ning mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit. Eelnõu on koostatud direktiivi (EL) nr 2022/2464, artikli 3 punktis 11c sätestatud kohustuste ülevõtmiseks.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisest eeldatavasti tulenevad mõjud on kaardistatud järgmiselt (HÕNTE § 46 lõige 1):

- 1) sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju: puudub;
- 2) mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele: puudub;
- 3) mõju majandusele: puudub;
- 4) mõju elu- ja looduskeskkonnale: puudub;
- 5) mõju regionaalarengule: puudub;
- 6) mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele: puudub.

Määrusega muudetakse riigi infosüsteemi kuuluvasse andmekogusse ametliku nimetusega „Audiitortevuse register“ vandeaudiitorite, audiitorettevõtjate ja kolmandate riikide vandeaudiitorite kohta kantavate andmete koosseisu. Määruse eelnõuga puudutatud sihtrühma kuuluvad kestlikkusvandeaudiitorid ja kolmanda riigi vandeaudiitorid, kes kohustuvad esitama audiitortevuse registrile määruse eelnõus sätestatud andmeid. 2025. a veebruari seisuga on Eestis 97 kestlikkusvandeaudiitorit ja kolmanda riigi registreeritud vandeaudiitoreid Eestis ei ole. Audiitorettevõtja äriühingu liigi kohta andmete täpsustamine ei too kaasa registrisse kantud audiitorettevõtjatele täiendavaid kohustusi, vaid see lahendatakse nimetatud andmekogu tehnilise lahenduse teel. Sihtrühma kuulub ka Registrite ja Infosüsteemide Keskus, kes teeb audiitortevuse registrist päringuid audiitorettevõtjate ning vandeaudiitorite osas majandusaasta aruandele ligipääsu andmisel aruande ülevaatamiseks ning vandeaudiitori aruande lisamiseks. Olemasolevat päringut tuleb täiendada kestlikkusvandeaudiitori kutse pärimisega juba olemasoleva finantsvandeaudiitori kutse pärimisele. Muudatuste tegemisega kaasneb ühekordne töökoormuse kasv.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu määrusena jõustumisega kaasneb riigi infosüsteemi kuuluva andmekogu ametliku nimetusega „Audiitortevuse register“ arendusvajadus, mille kulud on ligikaudu 40 000 eurot. Nimetatud kulu kannab Rahandusministeerium. Eelnõu jõustumisega seotud eeldatavad tulud puuduvad.

6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile.